

Aussivik

Redan i Søndre Strømfjord skildes mina och gruppens vägar åt. Ensam fortsatte jag resan söderut med flyg till Godthåb som dagen till ära hissade alla flaggor och med klockklang ljudligt gav tillkänna att något alldeles extra var på gång. Jag hade hamnat mitt uppe i invigningen av Indigenous Peoples World Council. Eftersom jag varken hade inbjudan till kongressen eller var särskilt road av att ensam övernatta i tält mellan Godthåbs betongkolosser bestämde jag mig för att redan samma kväll fortsätta resan till slutmålet — Aussivik — som i år skulle hållas i närheten av det nedlagda fiskesamhället Qornoq tre timmars båtfärd in i Godthåbfjorden.

Vad är då Aussivik frågar sig kanske den oinvigde? Aussivik är helt enkelt det grönländska ordet för sommarläger eller platsen dit man kommer om sommaren. För inuiterna har dock begreppet Aussivik en mer väldefinierad och starkare innebörd än så. Aussiviktraditionen är djupt förankrad i det gamla eskimåiska fångst-samhället. Människor reste långväga ifrån för att i gemenskap roa sig, byta varor, utbyta erfarenheter och historier, knyta nya vänskaps- och släktband.

Med kolonialiseringens ändrade levnadsförhållanden upplöstes Aussiviktraditionen, men mot bakgrund av det politiska och nationella uppvaknandet som skett på Grönland under 70-talet har den fått nytt liv igen om än under nya former. Sedan 1976 har inuiterna åter samlats varje sommar och genom politiska diskussioner och kulturella aktiviteter hämtat inspiration till kampen för nationellt oberoende. Idag har Aussivik ett starkt stöd hos både befolkningen och de politiska partierna. Aussivik har blivit ett självklart forum för grönländsk kultur och debatt.

Årets Aussivik blev det största någonsin. Uppåt 500 gamla, unga (mest) och barn anlände med kustfartyget Kununguak eller med mindre båtar till lägerplatsen som låg vackert inramad av snöklädda fjäll och timjandoftande sluttningar. Inkvarteringen skedde i tält. Ledningen hade

ordnat med sjukstuga och en affär där man vissa dagar kunde få både säl- och valkött och andra grönländska läckerheter, Grönlands Museum hade också flyttat ut med några av sina samlingar. Med hjälp av ett säl-skinnstält, diverse bruksföremål, en kvinnobåt (vilken visade sig vara fullt sjöduglig) och två skinnkajaker lyckades man återskapa något av miljön från de gamla fångstlägren.

Kajakerna kom till heders redan första dagen då startskottet gick för årets kajaktävling. Under stort jubel från publiken visade en äldre inuit hur man går runt i kajak — en konst som gått förlorad bland de yngre. Invigningsdagen blev kanske den festligaste. En stor grupp inuiterna från Alaska och Kanada hade slitit sig loss från kongressen i Godthåb och kommit ut till Aussivik. Två danstrupper bjöd på ett generöst program med sång, trummor och rituella danser. Två inhemska inuiterna utmanade varandra på sändguell, allt under publikens högljudda skratt.

Tio dagar pågick lägret. Varje dag ägnades åt ett speciellt tema. Arbetarna, fångstmännen, kvinnorna, ungdomen, författarna och konstnärerna hade alla sin dag. Vid sidan av stormötena pågick också ett intensivt arbete i mindre grupper. Innan kvinnodagen var till ända hade man t.ex. förberett riktlinjerna för en ny, progressiv kvinnoorganisation. Även författarna gick samman i en författarförening vars första uppgift skall bli att upprätta ett eget tryckeri och därmed skapa förutsättningar för utgivning av grönländsk litteratur och inhemska läroböcker. Ett krav som restes från ungdomsklubbarna var att man skulle införa obligatorisk samhällstjänst för ungdomar.

För de unga inuiterna är musiken det viktigaste uttrycksmedlet i kampen för den egna kulturen. Det musicerades flitigt runt om i tälten alla tider på dygnet. Mer »officiella« framträdanden kunde man avnjuta varje kväll i det stora underhållningstältet tillsammans med en mugg te. Det skrivs idag musik och sångtexter som aldrig förr på Grönland och mycket

av detta finns inspelat på det grönländska skivbolaget ULO. Skivorna finns att köpa även i Sverige.

För dem som inte kunde hantera instrument fanns det andra möjligheter till konstnärligt skapande. Grafisk Verkstad i Godthåb hade slagit upp ett tält där alla som hade lust fick pröva på att göra silkestryck, ansiktsmasker eller rent av en oljemålning på isbergen ute i fjorden.

Mina personliga intryck från Aussivik vill jag sammanfatta så här. Det var svårt att få kontakt med inuiterna. Språksvårigheterna var naturligtvis ett hinder men jag hade också en känsla av att de helst ville umgås med varandra. Några av deltagarna visade en negativ attityd till utlänningar. En av de ansvariga bakom Aussivik påpekade att sommarlägret är en grönländsk angelägenhet och inte en turistattraktion. I stort inskränkte sig dock flertalet till en vänlig men passiv nyfikenhet.

Trots att jag under lång tid dömdes till rollen som passiv åskådare blev Aussivik en fantastisk och lärorik upplevelse. Musiken, sångglädjen, barnen och de vuxnas varma och tålmodiga sätt att umgås med sin avkomma. Maten, naturen, den medvetenhet och entusiasm som många Aussivik-deltagare gav uttryck för. Detta minns jag nu med saknad.

Sylvia Hild

